

Εν δε Δελφίσι με σφραγισθῆναι, Βιομηχανίας
νικηστικῶς ἐπισημῶς Θεσσαλονίκης 1923. Στ' 8.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΘΡΑΚΗΣ

ΥΠΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΛΕΤΣΙΑ
ΓΕΩΠΟΝΟΥ

Ἡ δημοσιευομένη κατωτέρω Μελέτη περὶ Θράκης ἐγράφη ὑπὸ τοῦ γεωπόνου κ. **Ἀλεξάνδρου Ν. Λέτσια** κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1922. Συνεπὶς ἡ μελέτη αὕτη ἐγένετο καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη ἀπετέλει μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ διὰ τοῦτο περιλαμβάνει γνώμας καὶ σκέψεις, αἵτινες εἶχον τὴν θέσιν των μόνον ἐφ' ὅσον ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμοσθῶσι ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἐλάθη ἡ ἐλλίξις τῆς ἐκ νέου ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλληνικῆς μας Θράκης θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ἐν λόγῳ μελέτην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΡΑΚΗΣ ΜΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Ποσειδώνος ὁδοῦ φύλλου)

8) Ἡ Συγκοινωνία.

Ἡ Θράκη, ἀποτελοῦσα ἀνεκαθὲν ὁπωσδήποτε κέντρον τῆς Ὀθωμανικῆς Αυτοκρατορίας, ἦτο ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν συγκοινωνίαν. Πολλαὶ ὁδοὶ κατασκευάσθησαν δι' ἐξυπηρέτησιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες ἐπίσης ἐχρησίμευον καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. Ἐνεκεν ὁμοῦ τῆς χαλαρώσεως ὁδῶν ἐν γένει τῶν ὑπερησίων τῆς Τουρκίας κατὰ τελευταῖα ἔτη, παρημελήθη ἡ συντήρησις τῶν ὁδῶν τούτων καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν καταστράφησαν.

Πρὸ δωδεκαετίας ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις συνεβλήθη μετὰ τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρίας τῶν Ἐργοληγῶν «Société Générale d'entreprises dans l'Empire Ottoman», πρὸς κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν τῶν ὁδῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Κράτει. Ἡ Ἐταιρία αὕτη εἶχεν ἀναλάβῃ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν 700 χιλιομέτρων ὁδῶν ἐν τῷ Βιλαετιῷ Ἀδριανουπόλεως καὶ κατὰ τὸ 1911 εἶχεν ἐπισκευάσῃ τὴν ὁδὸν Ἀδριανουπόλεως - Κωνσταντινουπόλεως, μήκους 200 χιλιομέτρων.

Ἐκτὸς τῆς κυρίας ταύτης ὁδοῦ ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μεταξὺ διαφόρων πόλεων, μετρίως συντηρούμεναι.

Ἄλλοτε ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν συγκοινωνίαν Θράκης καὶ ὁ ποταμὸς Ἐβρος. Διὰ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἐξυπηρετεῖτο μέγα μέρος τῆς

ἐμπορικῆς κινήσεως τῆς χώρας καὶ ἐξήγοντο διὰ τῆς Αἴνου εἰς Εὐρώπην μεγάλα ποσὰ δημοτικῶν καρπῶν. Τὸ τέρας τῆς ὁδοῦ ταύτης ἦτο μᾶλλον ἢ Ἀδριανούπολις, ὅπου κατέπλεον πλείστα ἰστιοφόρα τῶν νήσων πρὸ 50 περίπου ἐτῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διέσχον τὸν Ἐβρον ἄνω τῶν 6000 ἰστιοφόρων διὰ τὴν μεταγωγὴν διαφορῶν προϊόντων.

Μετὰ τὴν κατασκευὴν ὅμως τοῦ σιδηροδρόμου ἔπαυσε πλέον ἡ χρησιμοποίησις τοῦ Ἐβρου διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων, καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ μεταφορὰ περιήλθεν εἰς τὸν σιδηροδρόμον. Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη ἐπῆλθεν ἐκ τεχνικῶν ἔργων, αἵτινα κτεσκεύασεν ἡ Ἐταιρία τῶν σιδηροδρόμων κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐμποδίζηται ὁ διάπλους τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ κατασκευὴ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν Κων[σταντιν]πόλεως—Ἀδρ[ιανου]πόλεως—Βουλγαρίας κτλ. ἔληξε κατὰ τὸ 1871, ὁπότε ἤρξατο καὶ ἡ λειτουργία τῆς.

Τὸ μήκος τῶν σιδηρ. γραμμῶν ἀπὸ Κων[σταντιν]πόλεως μέχρι τοῦ Μουσαφᾶ Πασᾶ (Ἑλλην-βουλγαρικὴ σύνορος) ἀνέρχεται εἰς 398 χιλιόμετρα.

Ἐκτὸς τῆς γραμμῆς τούτης ὑπάρχει καὶ τμημα μεταξὺ 40 Ἐκκλησιῶν καὶ Ἐλευθερῶν (Μιμαλά—Βουλά) ἀπὸ τῆς ἑξῆς μετὰ τῆς ἀνωτέρω κυρίας γραμμῆς. Τὸ μήκος τῆς γραμμῆς ταύτης, ἥτις κατασκευάσθη κατὰ τὸ 1914, ἀνέρχεται εἰς 45 χιλιόμετρα.

Εἰς ἀπόστασιν περίπου 40 χιλιομέτρων ἀπὸ τὴν Ἀδριανουπόλιν εὐρίσκεται τὸ Κούλελι Μπουργᾶς. Ἐκτὸς τοῦ σταθμοῦ τούτου ἀρχεται ἡ διακλάδισις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κων[σταντιν]πόλεως—Δεδεαγάτς—Θεσσαλονίκης. Τὸ μήκος τῆς ἀρχῆς ἀπὸ Κούλελι Μπουργᾶς—Δεδεαγάτς εἶνε 118 χιλιόμε., καὶ ἀπὸ Δεδεαγάτς—Θεσσαλονίκην εἶνε 443 χιλιόμε.

9) Λιμένες.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ Ἐβρου πρὸς μεταφορὰν τῶν προϊόντων, ὁ λιμὴν τῆς Αἴνου εἶχε μεγάλην σημασίαν. Εἰς τὸν λιμένα ἐκείνον κατέληγαν αἱ σχεδία, δι' ὧν μετεφέροντο τὰ διάφορα προϊόντα τῆς Θράκης καὶ τῆς Βουλγαρίας (τῆς τελευταίας μέχρι τῆς εἰς ἡγεμονίαν ἀνακηρύξεώς της), καὶ ἐκείθεν δι' ἀιμιπλοίων καὶ μεγάλων ἰστιοφόρων ἀπεστεύλοντο εἰς Εὐρώπην.

Ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ὅμως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐπαράνθη τελείως ὁ λιμὴν τῆς Αἴνου καὶ ἐαχματιάσθη ὁ λιμὴν τοῦ Δεδεαγάτς, ὅπου ἔκτοτε ἐκτίσθη καὶ ὁ ὁμώνυμος συνοικισμὸς.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ λιμένος Ἀιδεαγάτς ἔκτοτε κατεδείχθη μεγάλη, ἀφοῦ κατόρθωσεν οὗτος νὰ συγκεντρώσῃ ὅλον σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀσιατικῆς καὶ Κεντρικῆς Θράκης.

Ἐάν μάλιστα διακανονισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐμπορικῆς ἐξόδου τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸ Αἴγαίον, ὁ λιμὴν τοῦ Δεδεαγάτς θὰ προσλάβῃ ἰδίως οὖσαν σπουδαιότητα.

Ἄλλ' ὁ λιμὴν οὗτος παρουσιάζει τὸ μειονέκτημα ὅτι σφραγίζεται

φυσικῶν ὄρμων καὶ εἶνε ἐκτεθειμένοις εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους. Τοῦτου ἕνεκα καθίσταται ἀπροσπέλαστος εἰς τὰ πλοῖα διὰ πνεύον σφοδροὶ Νότιοι ἀνεμοὶ καὶ ἔμποδίζεται οὕτω σπουδαίως ἡ ἔμπορικὴ κίνησις τοῦ λιμένος.

Ἐπιβάλλεται λοιπὸν ἡ τεχνικὴ διαρρυθμίσις του ταχέως, διότι ἄλλως παρὰ τὴν σπουδαίαν γεωγραφικὴν του θέσιν κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους θὰ καθίσταται προβληματικὴ ἡ χρησιμοποίησις του.

Ἡ ναυτιλιακὴ κίνησις τοῦ λιμένος Δεδεάγατος κατὰ τὸ ἔτος 1911 ὑπῆρξεν ἡ ἑξῆς :

Σημαδεὶς πλοίων

Εἰσπλεύσαντα καὶ ἐκπλεύσαντα

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΑ ΠΛΟΙΑ		ΙΣΤΙΟΦΟΡΑ	
Ἀριθ.	Χωρετικ.	Ἀριθ.	Χωρετικ.
Διεθνῆς κίνησις.			
Ἀστροσυγγαρία	—	—	—
Γαλλία	—	—	—
Ἀγγλία	—	—	—
Γερμανία	—	—	—
Ἑλλάς	—	—	—
Κατὰ	—	—	—
Ἐν συνόλῳ	204	17829	—
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχουσι :			
Εἰσπλεύσαντα	204	169390	—
Ἐκπλεύσαντα	12	12280	—
Ἐκπλεύσαντα	254	167085	—
	7	12785	—
Ἀκτοπλοῖα			
Τουρκία	15	1032	17813
Ἀμερικὴ	44	13850	—
Βέλγον	45	32379	—
Σάμος	—	—	3 120
Ἐν συνόλῳ	104	47261	1035 13933
Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχουσι :			
Εἰσπλεύσαντα	104	47261	833 13323
	—	—	202 4610
Ἐκπλεύσαντα	104	47261	738 11740
	—	—	297 6193
Γενικὴ κίνησις			
Εἰσπλεύσαντα	353	114851	833 13323
	11	12380	202 4610
Ἐκπλεύσαντα	353	114347	786 11740
	7	12785	297 6103

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἄλλοτερου σπουδαίου λιμῆν τῆς Θράκης εἶνε ὁ λιμὴν τῆς **Ραιδεστοῦ**, δι' οὗ διενεργεῖται σπουδαῖον ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Ὁ λιμὴν ὅμως οὗτος θ' ἀποκτήσῃ μεγαλειότητα θεαν διὰ σιδηροδρομικῆς διακλαδώσεως συνδεθῆ μετὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κων/πόλεως—Θεσσαλονίκης.

Μικροτέρας σπουδαιότητος λιμῆν εἶνε ὁ τῆς **Καλλιπόλεως**, τοῦ ὁποῖου ἡ κίνησις κατὰ τὸ 1911 ὑπῆρξεν ἡ ἑξῆς :

	Ἀτμοκίνητα		Ἰστιοφόρα	
	Ἀριθ.	Χωρητικ.	Ἀριθ.	Χωρητικ.
Γερμανία	6	8278	—	—
Ἀμερικὴ	136	58241	—	—
Ἀγγλία	228	144908	—	—
Ἀυστροουγγαρία	55	100775	1	50
Βέλγιον	7	4871	—	—
Δανία	2	1769	—	—
Γαλλία	—	1812	3	1512
Ἑλλὰς	—	27719	16	394
Ὀλλανδία	—	211	—	—
Ἰταλία	—	—	2	4
Τουρκία	—	17352	2014	38644
Ἑσθονία	—	—	—	1813
Ῥωσσία	11	6889	—	—
Ἑν συνόλῳ	227	54264	2069	42119

Ἀντικῶς τῆς χειρσονήσου τῆς Καλλιπόλεως ὑπάρχει ὁ λιμὴν τοῦ **Σηροῦ** μικρᾶς σημασίας.

Εἰς τὴν Ἀντικὴν Θράκην ὑπάρχει ὁ λιμὴν **Πόρτο Λάγος**, ἐπίκειον τῆς Σιάνθης καὶ Γαιουμουλιζίνης, οὗτινος ἡ ναυτιλιακὴ κίνησις κατὰ τὸ 1911 ὑπῆρξεν ἡ ἑξῆς :

Σημαία	Ἀτμοκίνητα		Ἰστιοφόρα	
	Ἀριθ.	Χωρητικ.	Ἀριθ.	Χωρητικ.
Ἀυστροουγγαρία	59	159413	—	—
Τουρκία	—	—	160	1250

Ἀνισχυθῶς δὲν ἔχμεν πίνακα τῆς κινήσεως τῶν λιμένων τούτων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Μετεχειρίσθημεν ὅμως τὸ ἔτος 1911, ἔτος ἀπολύτου εἰρήνης, διὰ ν' ἀποδείξωμεν τὴν σπουδαιότητα τῆς ναυτιλιακῆς κινήσεως αὐτῶν καὶ τὰς σημαίας τῶν εἰσπλευσάντων καὶ ἐκπλευσάντων πλοίων.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀνωτέρω λιμένων ὑπάρχουσιν εἰς τὰ παράλια τοῦ Αἰγαίου, τῆς Προποντιδος καὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, ὁρισμένοι κατάλληλοι διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν μικρῶν ἰστιοφόρων.

III. Ἐμπόριον.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Θράκης ἄλλοτε ἦτο ζωηρότερον. Τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον οὐ μόνον τῆς Θρακικῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ μεγάλου τμήματος τῆς Βουλγαρίας, διενηργεῖτο διὰ τῶν Θρακικῶν λιμένων. Ἡ Ἀδριανούπολις, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ἀπετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον σπουδαῖον ἐμπορικὸν κέντρον ὁπόθεν ἐκρωδιάζοντο αἱ πῆριξ ἐπαρχαίαι καὶ ὅπου συνεκεντροῦντο τὰ πρὸς ἐξαγωγὴν θρακικὰ προϊόντα. Συνέβαινε δὲ πολὺ εἰς τὴν τοιαύτην ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀδριανουπόλεως ἢ δι' αὐτῆς διέλευσις τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου καὶ ἢ δι' αἰκτίων μετατόμοις τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἀφ' ἧς ὅμως ἀνεκηρύχθη ἡ Βουλγαρικὴ Ἡγεμονία καὶ ἡ αὐτονομία τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμανίας, τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῆς ὅλης Θράκης ὑπέστη σοβαρὰν μείωσιν. Ὁρίσθησαν σχεδὸν τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν δυο σπουδαίων τούτων ἐπαρχιῶν ἐστράφη πρὸς τὰς Παραδουναβίους πόλεις καὶ εἰς αὐτὰς λιμένας τῆς Μαύρης Θαλάσσης Βόσταν καὶ Πύργον.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Θράκης ὑπέστη κατὰ τὸν αἰωνοποιον κλονισμὸν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κων]πόλεως—Εὐρώπης (1871). Ἐκτοτε ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Θράκης ἐπαυσαν πλέον νὰ τροφοδοτῶνται ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἤρχισαν νὰ προμηθεύονται τὰ ἀναγκαίουτα ἐμπορεύματα εἴτε ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, εἴτε ἀπὸ τὴν Κων]πολιν. Διὰ τῶν αὐτῶν ὁδῶν ἤρχισε πλέον καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν ἐγχωρίων προϊόντων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν ἀπ' εὐθείας.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῆς Ἀδριανουπόλεως ὑπέστη ἔκτοτε σοβαρὰν μείωσιν, τοῦναντίον πολλαὶ πόλεις τῆς Θράκης μέχρι τότε ἀσήμαντοι, ἐξυψηρετήθησαν ἐμπορικῶς διὰ τῆς δι' αὐτῶν διελεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ προήχθησαν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Μεταξὺ τῶν πόλεων τούτων διακρίνονται ἰδίως ἡ Σάνθη, Γκιουμουλτζίνα, Δεδεαγας, Σουφλίον, Διδυμότειχον, Μακρὰ Γέφυρα, Σαράντα Ἐκκλησίαι, Ἀρκαδιούπολις, Τυρολόη κτλ.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῶν πόλεων τούτων, ἐξαιρέσει τῶν ἐχουσῶν λιμένας, θὰ ἐξακολουθῆ περιορισμένη ἐντὸς τοῦ ἐπαρχιακοῦ τῶν ὁρίζοντος. Μόνον ἡ Ἀδριανούπολις, δι' οὗς ἤδη ἀνεφάρμαεν λό-

γους, θὰ ἐξακολουθῇ πάντοτε κυριαρχοῦσα ἐν τῇ ἐμπορικῇ κινήσει τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Θράκης, ἐξασκούμενον ἄλλοτε ὑπὸ μόνων τῶν Ἑλλήνων, διενεργεῖται ἤδη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, Ἀρμενίων καὶ Ἰσραηλιτῶν. Τὰ δύο τελευταῖα στοιχεῖα εἰσεχώρησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις, ἀφαιρέσαντα μέρος τοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τῶν Ἑλληνικῶν στοιχείων. Ἐν τούτοις ἡ κυριαρχία τοῦ ἐμπορίου, ἰδίως εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν, εὐρίσκειται εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χεῖρας,

1) Τὸ Ἐξαγωγικὸν Ἐμπόριον.

Τὸ εξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Θράκης γίνεται κατὰ μέγιστον μέρος διὰ τῶν διαφόρων Θρακικῶν λιμένων Λεδεάγαις καὶ Ραιδεστοῦ. Διὰ τοῦ λιμένος τοῦ Πόρτο Λάγος γίνεται ἰδίως ἐξαγωγή τοῦ καπνοῦ τῶν περιφερειῶν Ξάνθης καὶ Γκιουμουλτζίνης.

Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ κεντρικοῦ λιμένος διενεργεῖτο ἐπίσης ἀρκετὸν εξαγωγικὸν αὐτῆς ἐμπορίου κατὰ τὴν ἐξέλιξιν εἰς Εὐρώπην εἴτε διὰ μέσου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διὰ τὸν λιμένα τοῦ Πόρτο Λάγος εἶνε χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργικῆς καὶ τοῦ εξαγωγικῶν αὐτῆς ἐμπορίου ἀποτέλει τὸ ἀπαικτικὸν ἐκ γεωργικῶν προϊόντων.

Κατ' ἡμεμισίμους ἀναπροσφάτως τὸ εξαγωγικὸν ἐμπόριον τοῦ Βιλαετίου Ἀδριανουπόλεως κατὰ τὸ 1911 ὑπέρξε τὸ ἑξῆς:

Εἶδος	Βάρος	Ἀξία εἰς φράγκα	Τόπος Ἐξαγωγῆς
Κουκούλια ξηρὰ	χιλιόγ. 260000	2000000	Γαλλία καὶ Ἰταλία
Τυροὶ λευκοί	» 2080000	1453000	Αἴγυπτος, Τουρκία
» κατκαβῆλι	» 500000	990000	»
Ὄα	κιβότ. 13200	1220000	Γερμανία, Αὐστρία
Ἐριον	χιλιόγ. 800000	1295000	Τουρκία, Βουλγαρία καὶ Σερβία
Οἶνος	» 800000	240000	Γαλλία, Σερβία καὶ Ν. Ἀμερική
Δέρματα καὶ θιφθέρα	τεμάχ. 930000	1495000	Γερμανία, Αὐστρία, Γαλλία, Ἀμερική καὶ Ἑλλὰς,
Καπνός	χιλιόγ. 4258000	28000000	Ἀγγλία, Αὐστρία, Ἀμερική, Ρουμανία καὶ Ρωσσία.
Μετάξα	» 50000	1800000	Γαλλία
Παναρέσπορος	» 15400000	4500000	Εὐρώπη καὶ Αὐστραλία
Σιτηρὰ	» 79859000	11250000	Γερμανία, Ἀγγλία Ἑλλὰς καὶ Ἰταλία.
Τὸ ὅλον ἐκ τῆς εξαγωγῆς φράγκα		54246000	

2) Τὸ Εἰσαγωγικὸν Ἐμπόριον.

Τὸ εἰσαγωγικὸν Ἐμπόριον τῆς Θράκης διενεργεῖται δι' ὧν καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ὁδῶν.

Ἐπειδὴ ἡ Θράκη στερεῖται βιομηχανίας, εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ εἰσάγῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν ἐκτὸς τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ὧν γίνεται ἢ μᾶλλον ἐγένετο ἐξαγωγή.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ εἰσαγωγή ἐγένετο μὲν καὶ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, κατὰ τὸ πλεῖστον ὅμως διὰ μέσου τῆς Κων[σταντινουπόλεως], μετὰ προηγουμένην ἐν αὐτῇ ἐκτελῶνισιν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἄμα ὅμως τῇ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπελευθερώσει τῆς Θράκης, ἔπαυσε σχεδὸν ἢ διὰ μέσου τῆς Κων[σταντινουπόλεως] πορμύθια καὶ τὸ εἰσαγωγικὸν ἔμπόριον τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης, κατὰ τὸ πλεῖστον διενεργεῖται διὰ τοῦ Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης. Πάντως μὲν τὸ εἰσαγωγικὸν ἔμπόριον τῆς Θράκης; ἐξικολουθεῖ γὰρ διενεργεῖται ἀπ' εὐθείας ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀμερῆς διὰ τῶν Ἑλληνικῶν λιμένων καὶ ἀποθηροδρόμων. Ἰδίως ἀποθηροδρόμικῶς εἰσάγονται νοιτηρὰ καὶ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα ἐκ Σερβίας καὶ ἰδίως ἐκ Βουλγαρίας. Ἡ δὲ ἀλλοπαύμων μεταναστεύσεων καὶ ἐκτολίσεων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θράκης, ἀπαράξιος τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος αὐτῆς ἐπέφερε δυστυχῶς σημαντικὰς μείωσιν τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς καὶ καθίσταται ἀναγκαῖα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ εἰσαγωγή καὶ γεωργικῶν προϊόντων.

Μετὰ τὴν ὀλοκληρωματικὴν εἰρήνευσιν τῆς χώρας θὰ κανονισθῇ ὀριστικῶς καὶ ὁ ἐμπορικὸς προσανατολισμὸς τῆς Θράκης. Βεβαίως ἐκ τοῦ καθεστώτος, τὸ ὅποιον θὰ καθιερωθῇ διὰ τὴν Κων[σταντινούπολιν], θὰ ἐξαρτηθῇ ἐὰν μέγα μέρος τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης θὰ ἐξακολουθήσῃ εὐρισκόμενον εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς πόλεως ἐκείνης ἢ ἐὰν θὰ στραφῇ ὀλοκληρωτικῶς εἰς Ραιδεστὸν ἢ ἄλλαχοῦ.

Τὸ ἄλλο ὅμως Ρωμῆς τμήμα τῆς Θράκης, Κεντρικὸν καὶ Δυτικὸν ἀσφαλῶς θὰ στραφῇ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς Δεδέαγατς, ὅπερ θὰ ἀποβῇ ὁ σπουδαιότερος εἰσαγωγικὸς καὶ ἐξαγωγικὸς λιμὴν τῆς Θράκης. Ἐννοεῖται ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀνάλογος τεχνικὴ διαρρῆθμισις τοῦ τόσοσ ἀπροστατεύτου τούτου λιμένος.

3) Τράπεζαι καὶ Ἐπιμελητήριον.

Ἡ τραπεζιτικὴ διευκόλυνσις τοῦ ἐμπορίου ἐν τῷ βιλαετιῷ Ἀδριανουπόλεως ἐπὶ Τουρκοκρατίας διενεργεῖτο δι' ὀλίγων σχετικῶς τραπεζῶν.

Ἡ Ὄθωμανικὴ Τράπεζα εἶχεν ἰδρύσῃ ὑποκαταστήματα εἰς τὰς κυριώτερας Θρακικὰς πόλεις (Ἀδριανούπολις, Ξάνθη, Σαράντα Ἐκκλησία, Δεδέαγατς, Γκιουμουλτζίνα.) Ἐκτὸς τῆς Ὄθωμανικῆς Τραπεζῆς εἰς τὰς πόλεις Ἀδριανούπολιν, Δεδέαγατς καὶ Ξάνθη εἶχον ἰδρύσῃ ὑποκαταστήματα καὶ ἡ Τράπεζα Θεσσαλονίκης ὡς καὶ ἡ Γερμανοανατολικὴ Τράπεζα.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν μόνον ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εἶχε κατορθώσῃ νὰ ἰδρύσῃ ὑποκατάστημα ἐν Ξάνθῃ. Εἶχε προσπαθήσῃ ἡ ἐκ λόγῳ Τράπεζα νὰ ἰδρύσῃ ὑποκατάστημα καὶ ἐν Δεδέαγατς, ἠρνήθη ὁμοῦ ἀπολύτως ἡ Τουρκία νὰ παραχωρήσῃ τὴν σχετικὴν ἀδεία.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θράκης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἴδρυσεν ὑποκαταστήματα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς σημαντικώτερας θρακικὰς πόλεις, ὡς καὶ μὴ Τράπεζαι Ἀθηνῶν καὶ Ἀνατολικῆς πρὸς μεγάλης ἀνακούρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου. Τραπεζικοὶ τινὲς οἴκοι (Ἑλλήνων καὶ Ξένων, οἵτινες ὑπῆρχον ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς διαφόρους θρακικὰς πόλεις, ἐξακολοθοῦν καὶ σήμερον ὑφιστάμενοι. Ὁ κύκλος ὁμοῦ τῶν ἐργασιῶν τῶν δὲν εἶνε αὐστηρῶς Τραπεζικὸς, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν διενέργειαν ἐμπορικῶν πράξεων.

Ἐν Ἀδριανουπόλει λειτουργεῖ πρὸ 40 περίπου ἐτῶν **Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον**. Ἀρχικῶς τοῦτο περιλαμβάνει τὸ ἐμπόριον τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν, ἀντιπροσωπευομένου ἐκάστου κλάδου διὰ 4 μελῶν εἰς τὸ δωδεκαμελὲς Συμβούλιον. Ἡ προεδρεία τοῦ Δ. Συμβουλίου ἀνετίθετο εἰς τὸν ἐάστοτε διευθυντὴν τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει ὑποκαταστήματος τῆς Ὄθωμανικῆς Τραπεζῆς.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1892 μετερρυθμίσθη τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον περιορισθὲν μόνον εἰς τὸ Ἐμπόριον μὲ ἑξαμελὲς Συμβούλιον, προεδρευόμενον ἀπὸ τινῶν τῶν ἐμπόρων τῆς Ἀδριανουπόλεως, πρὸς τοῦτο ἐκλεγόμενον.

Τὸ Ἐμπορικὸν τοῦτο Ἐπιμελητήριον ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ὑφιστάμενον μὲ ἀποκλειστικὴν ἀπασχόλησιν του εἰς τὰ ἐμπορικὰ ζητήματα τῆς Θράκης.

(Ἀκολουθεῖ)